

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ІОЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної
діяльності

_____ І.Б. Ковтун
(підпис) (ініціали, прізвище)
_____ 2020 року
м.п.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО
ХАРАКТЕРУ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістр
за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність
галузі знань 26 Цивільна безпека
за денною формою навчання

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	3
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 3
	1.2.	Лекції	– 4
	1.3.	Семінарські (практичні) заняття	– 6
	1.4.	Самостійна робота студентів	– 15
	1.5.	Індивідуальні завдання	– 18
	1.6.	Підсумковий контроль	– 20
2.	Схема нарахування балів	–	22
3.	Рекомендовані джерела	–	24
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	29

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Поняття, види та функції заходів кримінально-правового характеру	15	4	2	-	-	9	15	2	-	-	-	12	
2.	Поняття та система покарань за кримінальним правом України. Судимість	15	2	2	-	-	11	15	-	2	-	-	12	
3.	Теорія і практика призначення покарання.	16	4	4	-	-	8	16	2	2	-	-	10	
4.	Теорія і практика звільнення від кримінальної відповідальності	14	2	2	-	-	10	14	2	-	-	-	12	
5.	Теорія і практика звільнення від покарання та його відбування	15	4	2	-	-	9	15	2	2	-	-	10	
6.	Теорія і практика застосування примусових заходів виховного характеру	15	2	2	-	-	11	15	-	2	-	-	10	
7.	Теорія і практика застосування примусових заходів медичного характеру	15	2	2	-	-	11	15	2	-	-	-	10	

8.	Теорія і практика застосування інших заходів кримінально-правового характеру: застосування примусового лікування, застосування спеціальної конфіскації, застосування обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство	15	2	2	–	–	11	15	2	2	–	–	10
9.	Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	15	4	2	–	–	9	15	2	2	–	–	10
	Усього годин:	135	26	20	–	–	89	135	14	12	–	–	109

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Поняття, види та функції заходів кримінально-правового характеру	4
1.1.	Заходи кримінально-правового характеру: поняття, зміст та сутність.	
1.2.	Класифікація (систематизація) заходів кримінально-правового характеру.	
1.3.	Функції заходів кримінально-правового характеру.	
1.4.	Поняття, мета, стадії та суб'єкти застосування заходів кримінально-правового характеру.	
2.	Поняття та система покарань за кримінальним правом України. Судимість	2

2.1.	Поняття та ознаки покарання.	
2.2.	Мета покарання. Концепції мети покарання.	
2.3.	Система покарань.	
2.4.	Класифікації покарань.	
2.5.	Види покарань за чинним КК України.	
2.6.	Судимість та її значення. Погашення та зняття судимості.	
3.	Теорія і практика призначення покарання	4
3.1.	Юридична природа та принципи призначення покарання.	
3.2.	Методи призначення покарання.	
3.3.	Загальні засади призначення покарання.	
3.4.	Спеціальні правила призначення покарання.	
3.5.	Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за кількома вироками.	
3.6.	Призначення покарання окремим категоріям підсудних.	
4.	Теорія і практика звільнення від кримінальної відповідальності	2
4.1.	Правова природа звільнення від кримінальної відповідальності.	
4.2.	Поняття, підстави, види, правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності.	
4.3.	Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності.	
4.4.	Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх.	
4.5.	Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності.	
5.	Теорія і практика звільнення від покарання та його відбування	4
5.1.	Поняття та правова природа звільнення від покарання та його відбування.	
5.2.	Підстави звільнення від покарання та його відбування.	
5.3.	Класифікації видів звільнення від покарання та його відбування.	
5.4.	Характеристика окремих видів звільнення від покарання та його відбування:	
5.4.1.	Звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75-78, 79, 104 КК).	
5.4.2.	Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання (ст. 81 КК). Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким (ст. 82 КК).	
5.4.3.	Звільнення від покарання за хворобою (ст.. 84 КК).	
5.4.4.	Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування (ст.. 85-87 КК).	
6.	Теорія і практика застосування примусових заходів виховного характеру	2
6.1.	Поняття примусових заходів виховного характеру.	
6.2.	Мета та підстави застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх осіб.	
6.3.	Звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.	
6.4.	Звільнення неповнолітнього від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.	
6.5.	Застосування примусових заходів виховного характеру до осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності.	
6.6.	Види примусових заходів виховного характеру.	
7.	Теорія і практика застосування примусових заходів медичного характеру	2

7.1.	Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.	
7.2.	Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.	
7.3.	Види примусових заходів медичного характеру.	
7.4.	Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.	
8.	Теорія і практика застосування інших заходів кримінально-правового характеру: застосування примусового лікування, застосування спеціальної конфіскації, застосування обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство	2
8.1.	Поняття та ознаки примусового лікування в кримінальному законі України. Мета застосування примусового лікування.	
8.2.	Поняття хвороби, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб.	
8.3.	Поняття спеціальної конфіскації.	
8.4.	Підстави та випадки застосування спеціальної конфіскації.	
8.5.	Підстави застосування та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство	
9.	Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	4
9.1.	Доктринальні підходи до вирішення питання про застосування кримінально-правового впливу на юридичних осіб.	
9.2.	Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.	
9.3.	Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру.	
9.4.	Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.	
9.5.	Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.	
9.6.	Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.	
	Усього	26

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Методологічні засади дослідження теорії та практики застосування заходів кримінально-правового характеру

Питання для усного опитування та дискусії

1. Заходи кримінально-правового характеру як правові наслідки кримінально протиправного діяння.
2. Співвідношення поняття «заходи кримінально-правового характеру» з суміжними юридичними категоріями.
3. Поняття та ознаки заходів кримінально-правового характеру.
4. Функції заходів кримінально-правового характеру.
5. Застосування заходів кримінально-правового характеру.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття:

1. Який захід кримінально-правового характеру передбачений чинним КК України:

1. Примусові заходи лікувального характеру;
2. Примусові заходи медичного характеру;
3. Пробація;

4.Реституція.

2.Визначить початок перебігу строків давності притягнення до кримінальної відповідальності:

1.3 дня вчинення особою кримінального правопорушення;

2.3 дня розкриття кримінального правопорушення;

3.3 дня відкриття кримінального провадження;

4.3 дня винесення обвинувального вироку суду.

3.Було встановлено, що на момент вбивства малолітньої дитини (п. 2 ч. 2 ст. 115 КК України) Степан внаслідок вродженого недоумства не усвідомлював своїх дій. Застосування якого заходу кримінально-правового характеру передбачено законом у такому випадку:

1.Надання амбулаторної психіатричної допомоги у примусовому порядку;

2.Госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом;

3.Госпіталізація до психіатричного закладу із посиленням наглядом;

4.Госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом;

5.Примусове лікування.

4.Іван попросив у свого батька Михайла його мисливську рушницю та автомобіль, щоб полювати з другом Миколою «на фару». Батько погодився. Під час полювання Іван з мисливської зброї застрелив козулю (ч. 2 ст. 248 КК України). Що може бути предметом спеціальної конфіскації у цій ситуації:

1.Лише мисливська зброя;

2.Лише мисливська зброя та здобич;

3.Лише транспортний засіб та здобич;

4.Мисливська зброя, транспортний засіб та здобич.

5.Правильна відповідь відсутня.

5.При призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення суд, згідно ст. 68 КК враховує:

1.Особу винного;

2.Чи кримінальне правопорушення вчинено одноособово чи у співучасті;

3.Причини недоведення кримінального правопорушення до кінця.

4.Характер кримінального правопорушення.

6.Підставою звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру є:

1.Дійове каяття;

2.Висновок суду про те, що виправлення неповнолітнього можливе без застосування покарання;

3.Примирення з потерпілим та відшкодування завданих збитків;

4.Закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності

7.Звільнення від кримінальної відповідальності може бути здійснено:

1. Слідчим, за погодженням з прокурором;

2. Спеціально уповноваженою особою.;

3. Верховною Радою України;

4. Судом.

8.Видами покарань за суб'єктом до якого вони можуть бути застосовані є:

1. Основні та додаткові;

2. Загальні та спеціальні;

3. Строкові та безстрокові;

4. Суворі та не суворі.

9. Чи може суд визнати такими, що пом'якшують покарання і інші обставини не передбачені в законі:

1. Може.

2. Не може.

3. Zobov'язаний.

4. Може, за згодою підсудного.

10. Якщо засуджений звільнений від відбування покарання з випробуванням не виконує покладені на нього обов'язки:

1. Суд подвоює строк призначеного покарання;
  2. Засуджений направляється для відбування половини строку призначеного покарання;
  3. Суд направляє засудженого для відбування призначеного покарання.
  4. Суд потроює строк призначеного покарання.
- 11. Судимість достроково може бути знята:*
1. Адміністрацією установи відбування покарання, за умови зразкової поведінки засудженого.
  2. Судом.
  3. Президентом України.
  4. Верховною Радою України.
- 12. Найменш суворим примусовим заходом виховного характеру є:*
1. Передача неповнолітнього під нагляд батькам;
  2. Покладення обов'язку відшкодувати заподіяні майнові збитки;
  3. Застереження;
  4. Обмеження дозвілля.
- 13. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким може бути застосована щодо осіб, які відбувають покарання у виді:*
1. Обмеження волі;
  2. Виправних робіт;
  3. Арешту.
  4. Громадських робіт.
- 14. При звільненні особи від відбування покарання з випробуванням судом може бути встановлено іспитовий строк:*
1. Від 6 місяців до двох років.
  2. Від одного до трьох років.
  3. Від двох до трьох років.
  4. До трьох років
- 15. Способами призначення покарання за сукупністю злочинів, згідно чинного КК є:*
1. Поглинення менш суворого покарання більш суворим; повного складання покарання; часткового складання покарання;
  2. Поглинення менш суворого покарання більш суворим;
  3. Подвоєння призначених за кожний злочин покарань;
  4. Повного та часткового складання.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: заходи кримінально-правового характеру, заходи кримінально-правового впливу, кримінально-правові заходи, кримінальна відповідальність, кримінально-правовий примус, систематизація, класифікація заходів кримінально-правового характеру, функції заходів кримінально-правового характеру, цілі заходів кримінально-правового характеру, застосування заходів кримінально-правового характеру.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- обґрунтування необхідності дослідження заходів кримінально-правового характеру;
- наведення доктринальних визначень кримінально-правових заходів;
- визначення поняття заходів кримінально-правового характеру;
- наведення ознак заходів кримінально-правового характеру;
- характеристика співвідношення наступних категорій: заходи кримінально-правового характеру, кримінально-правові заходи, заходи кримінально-правового впливу, кримінальна відповідальність, кримінально-правовий примус;
- наведення підстав для застосування заходів кримінально-правового характеру;
- наведення доктринальних підходів до систематизації заходів кримінально-правового характеру;
- визначення системоутворюючих ознак заходів кримінально-правового характеру;
- наведення різних класифікацій заходів кримінально-правового характеру;

- обґрунтування законодавчої класифікації заходів кримінально-правового характеру;
- наведення видів заходів кримінально-правового характеру за чинним КК України;
- характеристика окремих видів заходів кримінально-правового характеру за чинним КК України;
- характеристика функцій заходів кримінально-правового характеру;
- визначення поняття застосування заходів кримінально-правового характеру;
- визначення мети застосування заходів кримінально-правового характеру;
- характеристика стадій застосування заходів кримінально-правового характеру;
- визначення суб'єктів застосування заходів кримінально-правового характеру.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Поняття та система покарань за кримінальним правом України. Судимість

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття і ознаки покарання.
2. Мета покарання. Концепції мети покарання.
3. Поняття, ознаки і значення системи покарань.
4. Класифікація покарань.
5. Основні покарання.
6. Додаткові покарання.
7. Покарання, які можуть бути застосовані як основні, так і як додаткові.
8. Судимість та її значення. Погашення судимості. Зняття судимості.

Аудиторна письмова робота

Вирішення практичних завдань:

1. Мелетій сів за кермо свого автомобіля, перебуваючи у стані сп'яніння. Не впоравшись із керуванням, Мелетій смертельно збив автомобілем Марину, яка переходила дорогу. Мелетія було засуджено до 3 років позбавлення волі із позбавлення права керувати транспортними засобами строком на 1 рік (ч. 2 ст. 286 КК України). Який загальний строк відбування основного та додаткового покарань?
2. Аркадій вироком був засуджений за зґвалтування (ч. 1 ст. 152 КК України) до покарання у вигляді 5 років позбавлення волі. Аркадій повністю відбув покарання. Через скільки часу з моменту відбуття покарання Аркадій може клопотати про дострокове зняття судимості?
3. Ігоря було засуджено за шахрайство (ч.1 ст. 190 КК України) до покарання у виді обмеження волі на строк 3 роки. Після відбуття 1 року і 6 місяців призначеного покарання, він на підставі ст. 81 КК України був умовно-достроково звільнений від відбування покарання. З якого моменту обчислюється строк погашення судимості?
4. Ларису було засуджено за зараження іншої особи венеричною хворобою (ч. 1 ст. 133 КК України). Суд призначив покарання у виді позбавлення волі на 2 роки. Однак, з урахуванням того, що на утриманні Лариси перебуває 3-річний син, звільнив від відбування покарання з випробуванням, призначивши іспитовий строк – до досягнення сином 7-річного віку. Після закінчення іспитового строку суд звільнив Ларису від покарання. Скільки часу Лариса вважалася судимою?
5. Іван святкував свій 18-ий день народження. Добряче випивши, він з хуліганських мотивів вбив 17-річного Артема. Було відкрито провадження за п. 7 ч. 2 ст. 115 КК України. Яке покарання суд може призначити Іванові?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: покарання, мета покарання, система покарань, класифікація покарань,

штраф, позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, конфіскація майна, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі, судимість, строки судимості, погашення судимості, зняття судимості.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- наведення законодавчого (ч. 1 ст. 50 КК України) визначення покарання;
- пояснення змісту ознак покарання;
- надання законодавчого (ч. 2 ст. 50 КК України) визначення мети покарання;
- характеристика наукових концепцій мети покарання (абсолютні, відносні, змішані);
- обґрунтування змісту кожної цілі покарання (кара, виправлення засуджених, запобігання вчинення нових кримінальних правопорушень як засудженим, так і іншими особами);
- наведення визначення системи покарань;
- характеристика законодавчої (ст. 51 КК України) системи покарань;
- обґрунтування значення системи покарань;
- характеристика законодавчої (ст. 52 КК України) класифікації покарань;
- обґрунтування наукових класифікацій покарань за різними критеріями (за змістом обмежень і позбавлень прав і свобод засудженої особи; за суб'єктом до якого можуть застосовуватися покарання; за можливістю визначення строку покарання; за характером пенітенціарного впливу);
- характеристика основних видів покарань (ст.ст. 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 64 КК України);
- характеристика додаткових видів покарань (ст. ст. 54, 59);
- характеристика покарання, які можуть бути застосовані як основні, так і як додаткові (ст.ст. 53, 55 КК України);
- опрацювання Закону України «Про пробацію» від 15 лютого 2015 року;
- опрацювання постанови Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 N 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання» в частині призначення тих чи інших видів покарань;
- наведення визначення судимості;
- опрацювання постанови Пленуму Верховного Суду України від 26.12.2003р. №16 «Про практику застосування судами України законодавства про погашення та зняття судимості»;
- обґрунтування правових наслідків судимості
- пояснення змісту понять погашення та зняття судимості;
- наведення підстав та строків погашення судимості (ст.ст. 89-90 КК України);
- наведення підстав зняття судимості (ст. 91 КК України).

Семінарське заняття 3-4

Тема 3. Теорія і практика призначення покарання

Питання для усного опитування та дискусії

1. Принципи призначення покарання.
2. Методи призначення покарання.
3. Загальні засади призначення покарання.
4. Спеціальні правила призначення покарання.
5. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за кількома вироками.
6. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Аудиторна письмова робота

Вирішення практичних завдань:

1. М. було засуджено за незаконне проведення абортів, що спричинило безплідність потерпілої (ч. 1 ст. 134 КК України). Суд призначив покарання у виді 5 років обмеження волі з позбавленням права обіймати певні посади на 2 роки. Після відбуття 3 років обмеження волі М. вчинив хуліганство (ч. 1 ст. 296 КК України), за яке було призначено покарання у виді штрафу у розмірі 1000 н.м.д.г. Яке остаточне покарання повинен призначити суд М. за сукупністю вироків?

2. Геннадій з метою вбивства свого конкурента по бізнесу Владислава придбав без передбаченого законом дозволу вогнепальну зброю. Однак, свій намір Геннадію не вдалося реалізувати, оскільки про готування до вбивства стало відомо правоохоронним органам. Яке максимальне покарання може бути призначене за сукупністю кримінальних правопорушень?

3. Л. визнана винною у викраденні та збуті наркотичних засобів у великих розмірах. Л. раніше судима за збут наркотичних засобів, судимість не знята та не погашена. На досудовому слідстві та в суді давала суперечливі, неправдиві покази. Л. має двох неповнолітніх дітей, проте позбавлена батьківських прав. Під час вчинення кримінальних правопорушень перебувала у стані вагітності. Кваліфікуйте дії Л. та призначте їй покарання.

Складання процесуальних документів за результатами вирішення завдань.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: принципи, концепції, методи призначення покарання, загальні засади призначення покарання, обставини, що пом'якшують покарання, обставини, що обтяжують покарання, призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом за дане кримінальне правопорушення, призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, призначення покарання за сукупністю вироків, правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення, обчислення строків покарання.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- обґрунтування призначення покарання як специфічного етапу застосування кримінально-правових норм;
- характеристика принципів призначення покарання;
- наведення концепцій призначення покарання в теорії кримінального права;
- характеристика методів призначення покарання;
- опрацювання постанови Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003р. № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання»;
- наведення визначення загальних засад призначення покарання;
- характеристика загальних засад призначення покарання, передбачених ч. 1 ст. 65 КК України;
- пояснення змісту кожної загальної засади призначення покарання, передбаченої ч. 1 ст. 65 КК України на конкретних прикладах;
- обґрунтування змісту положень передбачених ч.ч. 2-5 ст. 65 КК України;
- характеристика обставин, які пом'якшують покарання, передбачених ст. 66 КК України;
- характеристика обставин, які обтяжують покарання, передбачених ст. 67 КК України;
- пояснення порядку призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті (ст. 68 КК України) на конкретних прикладах;
- характеристика підстав призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ч. 1 ст. 69 КК України);
- пояснення змісту способів призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (призначення основного покарання нижчого від найнижчої межі, встановленої в

санкції статті (санкції частини статті); перехід до іншого, більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного в санкції статті (санкції частини статті); не призначення додаткового покарання (ст. 69 КК України)) на конкретних прикладах;

- пояснення змісту сукупності кримінальних правопорушень як спеціальної підстави призначення покарання;

- пояснення змісту способів (прийомів) призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених ч.1 ст. 70 КК України на конкретних прикладах;

- пояснення змісту поняття «розірваної сукупності» та її значення для призначення покарання з а ч. 4 ст. 70 КК України;

- пояснення змісту сукупності вироків як спеціальної підстави призначення покарання;

- пояснення змісту способів (прийомів) призначення покарання за сукупністю вироків, передбачених ст. 71 КК України на конкретних прикладах;

- обґрунтування правил складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення (ст. 72 КК України);

- пояснення обчислення строків призначення покарання (ст. 73 КК України) на конкретних прикладах.

Семінарське заняття 5

Тема 4. Теорія і практика звільнення від кримінальної відповідальності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та правова природа звільнення від кримінальної відповідальності.
2. Підстави, види, правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності.
3. Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності.
4. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх.
5. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності.

Аудиторна письмова робота

Вирішення практичних завдань:

1. Учень 10-го класу Т. вчинив грабіж (ч. 1 ст. 186 КК). Ураховуючи клопотання колективу школи про передачу його на поруки, а також щире каяття Т., суд задовольнив клопотання колективу, закрити кримінальне провадження і звільнив Т. від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК України. Через тиждень після цього Т. зі школи пішов і почав торгувати у приватному кіоску.

Що може зробити у зв'язку з цим колектив школи? Яке рішення має прийняти суд?

2. С. вчинив угон автомобіля "Москвич-412", що належав І. С. їздив на автомобілі близько години по місту, потім скінчилося палне. Він залишив автомобіль на вулиці і пішов додому. У судовому засіданні потерпілий заявив про те, що С. добровільно відшкодував завдані йому збитки і моральну шкоду, вибачився перед ним. Захисник С. подав клопотання про звільнення С. від кримінальної відповідальності.

Яке рішення має прийняти суд?

Складання процесуальних документів за результатами вирішення завдань.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: заохочувальні заходи кримінально-правового характеру, звільнення від кримінальної відповідальності, поняття, підстави, види звільнення від кримінальної відповідальності, звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям, звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим, звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки, звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки, звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності, незастосування давності до окремих категорій кримінальних правопорушень, звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні

правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення), звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- опрацювання постанови Пленуму Верховного суду України № 12 від 23.12.2005р. «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності»;

- обґрунтування звільнення особи від кримінальної відповідальності як заохочувального заходу кримінально-правового характеру;

- визначення поняття звільнення від кримінальної відповідальності;

- визначення підстав звільнення від кримінальної відповідальності;

- наведення правових наслідків звільнення від кримінальної відповідальності;

- наведення видів звільнення від кримінальної відповідальності за різними критеріями;

- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям та пояснення його змісту на конкретних прикладах;

- пояснення змісту поняття «дійове каяття»;

- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим та пояснення його змісту на конкретних прикладах;

- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки та пояснення його змісту на конкретних прикладах;

- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки та пояснення його змісту на конкретних прикладах;

- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності та пояснення його змісту на конкретних прикладах;

- пояснення змісту зупинення та переривання строків давності;

- обґрунтування незастосування строків давності за певні кримінальні правопорушення;

- пояснення особливостей звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх;

- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх із застосуванням примусових заходів виховного характеру;

- визначення спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності;

- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки;

- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина;

- характеристика видів звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності;

- характеристика видів звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки;

- характеристика видів звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту;

- характеристика видів звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення;
- характеристика видів звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян;
- характеристика видів звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг;
- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення);
- характеристика звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Семінарське заняття 6

Тема 5. Теорія і практика звільнення від покарання та його відбування

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та види звільнення від покарання та його відбування.
2. Звільнення від покарання у зв'язку з декриміналізацією діяння.
3. Звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності.
4. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.
5. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
6. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
7. Звільнення від покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.
8. Звільнення від покарання за хворобою.
9. Звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акта про помилування.

Аудиторна письмова робота

Вирішення практичних завдань:

1. Валерія, достовірно знаючи, що вона хвора на венеричну хворобу, вступила у статеві зносини із Аркадієм. Внаслідок статевого акту Аркадій був заражений венеричною хворобою. При розгляді провадження за ч. 1 ст. 133 КК України було встановлено, що Валерія вагітна. Яке рішення може прийняти суд?

2. Олег засуджений за ч.1 ст. 122 КК України до покарання у виді виправних робіт за місцем праці строком на два роки з відрахуванням в дохід держави 20 % його заробітку. Засуджений звернувся до суду з заявою про умовно-дострокове звільнення його від відбування покарання у виді виправних робіт. За яких підстав до Олега може бути застосоване умовно-дострокове звільнення?

Складання процесуальних документів за результатами вирішення завдань.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: звільнення від покарання та його відбування, звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності, звільнення від покарання у зв'язку з декриміналізацією діяння, звільнення від відбування покарання з випробуванням, звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років, звільнення від відбування покарання у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку, умовно-дострокове звільнення від відбування покарання,

заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, звільнення від покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, звільнення від покарання за хворобою, звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акта про помилування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- обґрунтування звільнення від покарання та його відбування як заохочувального заходу кримінально-правового характеру;
- наведення визначення звільнення від покарання та його відбування;
- характеристика видів звільнення від покарання та його відбування за КК України;
- опрацювання постанови Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003р. № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання» в частині звільнення від покарання та його відбування;
- опрацювання Закону України «Про пробацію» від 15 лютого 2015 року;
- пояснення змісту декриміналізації діяння та звільнення від покарання чи його відбування у зв'язку з декриміналізацією діяння (ч. 2 ст. 74 КК України);
- обґрунтування звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності (ч. 4 ст. 74 КК України);
- наведення підстав звільнення від відбування покарання з випробуванням та звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років (ст.ст. 75, 79 КК України);
- пояснення змісту іспитового строку;
- характеристика обов'язків, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням (ст. 76 КК України);
- обґрунтування застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням (ст. 77 КК України);
- пояснення змісту правових наслідків звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 78 КК України);
- наведення підстав звільнення від відбування покарання у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку (ст.. 80 КК України);
- наведення підстав умовно-дострокового звільнення від відбування покарання (ст.. 81 КК України);
- наведення підстав заміни невідбутої частини покарання більш м'яким (ст.. 82 КК України);
- опрацювання постанови Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002р. №2 «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким»;
- наведення підстав звільнення від покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ст.. 83 КК України);
- наведення підстав звільнення від покарання за хворобою (ст.. 84 КК України);
- пояснення змісту амністії та помилування;
- опрацювання Закону України «Про застосування амністії в Україні» від 1 жовтня 1996 року (в редакції від 02.06 2011 року);
- опрацювання Положення про здійснення помилування, затвердженого Указом Президента України від 21 квітня 2015 року № 223/2015.

Семінарське заняття 7

Тема 6. Теорія і практика застосування примусових заходів виховного характеру

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття примусових заходів виховного характеру.
2. Мета та підстави застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх осіб.
3. Види примусових заходів виховного характеру.

Аудиторна письмова робота

Вирішення практичних завдань:

1. Неповнолітній Георгій вперше вчинив крадіжку (ч.1 ст. 185 КК України). На час слідства Георгій щиро розкався у вчиненому, у школі та за місцем проживання характеризується позитивно. Чи може суд звільнити Георгія від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру?

2. Неповнолітній вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 355 КК. Він був звільнений від кримінальної відповідальності і щодо нього застосовані примусові заходи виховного характеру. Він ухилився від застосування цих заходів. Яке рішення за таких умов може бути прийняте?

Складання процесуальних документів за результатами вирішення завдань

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: неповнолітні, особи, які не досягли віку кримінальної відповідальності, примусові заходи виховного характеру, підстави застосування примусових заходів виховного характеру, звільнення від кримінальної відповідальності, звільнення від покарання.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- визначення поняття та правового статусу неповнолітньої та малолітньої особи;
- обґрунтування мети застосування примусових заходів виховного характеру;
- наведення ознак примусових заходів виховного характеру, передбачених кримінальним законом;
- наведення підстав звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх із застосуванням примусових заходів виховного характеру (ч. 1 ст. 97 КК України);
- наведення підстав звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру (ч. 1 ст. 105 КК України);
- наведення підстав застосування примусових заходів виховного характеру до осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності (ч. 2 ст. 97 КК);
- наведення переліку примусових заходів виховного характеру (ч. 2 ст. 105 КК)
- опрацювання постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 15.05.2006р. «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру»;
- опрацювання Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 25 січня 1995 р. (із змінами);
- опрацювання постанови Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 1993 р. № 859 «Про організацію діяльності загальноосвітніх шкіл соціальної реабілітації та професійних училищ соціальної реабілітації» (із змінами);
- характеристика застереження;
- характеристика обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього;
- характеристика передачі неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання;
- характеристика покладення на неповнолітнього, який досяг п'ятнадцятирічного віку і має майно, кошти або заробіток, обов'язку відшкодування заподіяних майнових збитків;
- характеристика направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків.

Семінарське заняття 8

Тема 7. Теорія і практика застосування примусових заходів медичного характеру

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.
2. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

3. Види примусових заходів медичного характеру.

4. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Аудиторна письмова робота

Вирішення практичних завдань:

1. Було встановлено, що на момент вбивства малолітньої дитини (п. 2 ч. 2 ст. 115 КК України). Степан внаслідок вродженого недоумства не усвідомлював своїх дій. Застосування якого заходу кримінально-правового характеру передбачено законом у такому випадку?

2. Аркадія було засуджено за доведення до самогубства (ч. 1 ст. 120 КК України) та призначено покарання у вигляді позбавлення волі строком на 2 роки. Відбувши 4 місяці покарання, Аркадій захворів на шизофренію, що позбавляло його можливості усвідомлювати свої дії (бездіяльність). У зв'язку з цим, суд звільнив Аркадія від подальшого відбування покарання та призначив примусову госпіталізацію до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Після 6 місяців застосування примусового заходу медичного характеру Аркадій одужав. Яке рішення повинен прийняти суд?

Складання процесуальних документів за результатами вирішення завдань

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: примусові заходи медичного характеру, підстави застосування примусових заходів медичного характеру, особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру, продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- наведення нормативного визначення примусових заходів медичного характеру;
- визначення поняття примусових заходів медичного характеру;
- визначення мети примусових заходів медичного характеру;
- обґрунтування підстав застосування примусових заходів медичного характеру;
- опрацювання постанови Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 року № 7 «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування»;
- визначення осіб, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру;
- характеристика видів примусових заходів медичного характеру;
- наведення підстав та порядку продовження, зміни або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Семінарське заняття 9

Тема 8. Теорія і практика застосування інших заходів кримінально-правового характеру: застосування примусового лікування, застосування спеціальної конфіскації, застосування обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та ознаки примусового лікування в кримінальному законі України. Мета застосування примусового лікування.
2. Поняття хвороби, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб.
3. Поняття спеціальної конфіскації.
4. Підстави та випадки застосування спеціальної конфіскації.
5. Підстави застосування та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство

Аудиторна письмова робота

Вирішення практичних завдань:

1. Мирослав, який працював охоронцем на фірмі «Золоті ставки», попросив у свого сусіда Микиту позичити трактор, щоб «викопати каналізаційну яму». Микита погодився.

Мирослав вночі за допомогою трактора заволодів поверхневим (грунтовим) шаром земель, які знаходились на дні спущеного ставка (ч. 1 ст. 239-2 КК України). Що може бути предметом спеціальної конфіскації у цій ситуації?

2. Святослав засуджений за вимагання, що поєднане з насильством, небезпечним для життя та здоров'я особи (ч.3 ст. 189 КК України) до покарання у виді позбавлення волі на строк 10 років. Святослав хворий на активну форму туберкульозу. Яке рішення може прийняти суд?

3. К., заподіяв своїй співмешканці О. легкі тілесні ушкодження (ч. 1 ст. 125). О відмовилася від примирення. Які заходи кримінально-правового характеру може бути застосовано до К.?

Складання процесуальних документів за результатами вирішення завдань.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: примусове лікування, хвороби, що становлять небезпеку для здоров'я інших осіб, здійснення примусового лікування, спеціальна конфіскація, підстави, випадки застосування спеціальної конфіскації.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- пояснення змісту примусового лікування;
- наведення підстав призначення примусового лікування (ст. 96 КК);
- опрацювання Основ законодавства України про охорону здоров'я в частині переліку хвороб, які є підставою застосування примусового лікування;
- визначення хвороби, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб;
- опрацювання постанови Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 року № 7 «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування»;
- характеристика порядку здійснення примусового лікування;
- пояснення змісту спеціальної конфіскації на підставі ст. 96-1 КК;
- наведення підстав застосування спеціальної конфіскації (ст.ст. 96-1 КК);
- наведення випадків застосування спеціальної конфіскації (96-2 КК);
- наведення підстав та видів застосування обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство(ст.. 91-1 КК).

Семінарське заняття 10

Тема 9. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Питання для усного опитування та дискусії

1. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.
2. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру.
3. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.
4. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.
5. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

Аудиторна письмова робота

Вирішення практичних завдань:

1. Директор приватного підприємства «Рубін» Михайло за домовленістю з членом злочинної організації Назарієм з числа чоловіків свого підприємства створив воєнізоване формування, яке повинно було брати участь у перешкоджанні проведенню мітингів та інших масових заходів (ч. 1 ст. 260 КК України). За таку співпрацю Назарій пообіцяв щедру відплату

підприємству у вигляді спонсорської допомоги. Які заходи кримінально-правового характеру можуть бути застосовані до підприємства «Рубін»?

2. Голова обласної ради Гнат від імені ради публічно закликав громаду області до від'єднання і створення автономної республіки (ч. 2 ст. 110 КК України). За такі дії йому громадянином сусідньої держави Владиславом було обіцяно виділення коштів на область у сумі річного бюджету. Дайте правову оцінку ситуації.

Складання процесуальних документів за результатами вирішення завдань.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: юридична особа, кримінально-правовий вплив на юридичних осіб, заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, уповноважена особа юридичної особи, штраф, конфіскація майна, ліквідація юридичної особи, застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- наведення доктринальних підходів до вирішення питання щодо застосування кримінально-правового впливу на юридичних осіб;
- обґрунтування необхідності кримінально-правового впливу на юридичних осіб;
- пояснення змісту поняття заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб;
- наведення підстав для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру (ст. 96-3 КК України);
- наведення визначення уповноваженої особи юридичної особи;
- пояснення змісту вчинення кримінального правопорушення в інтересах юридичної особи;
- наведення переліку юридичних осіб, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру (ст. 96-4 КК України);
- обґрунтування підстав для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру (ст. 96-5 КК України);
- характеристика видів заходів кримінально-правового характеру (ст. 96-6 КК України);
- характеристика штрафу як заходу, що застосовується до юридичних осіб та його відмінність від аналогічного виду покарання, адміністративного стягнення;
- характеристика конфіскацій майна юридичної особи та її відмінність від конфіскації як виду покарання та спеціального кримінально-правового заходу;
- характеристика ліквідації юридичної особи як особливого виду кримінально-правового заходу;
- характеристика загальних правил застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру (ст. 96-10 КК України);
- обґрунтування порядку застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень (ст. 96-11 КК України).

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Поняття, види та функції заходів кримінально-правового характеру

Завдання 1. Заходи кримінально-правового характеру за законодавством зарубіжних країн.

Таблиця

Кримінальні закони зарубіжних країн	Заходи кримінально-правового характеру

Питання для самоконтролю

- Проаналізуйте розвиток системи заходів кримінально-правового характеру на теренах України в дорадянський період.
- Проаналізуйте розвиток системи заходів кримінально-правового характеру на теренах України в радянський період.
- Проаналізуйте розвиток системи заходів кримінально-правового характеру в Україні за період незалежності.
- Проаналізуйте які заходи кримінально-правового характеру передбачено в законодавствах зарубіжних країн.

Тема 2. Поняття та система покарань за кримінальним правом України. Судимість

Завдання 1. Зібрати та оформити у вигляді таблиць і діаграм статистичні дані щодо призначення різних видів покарань в Україні та Хмельницькій області за наступними показниками:

- кількість засуджених до різних видів покарань за останній рік;
- кількість засуджених до різних видів покарань за останні п'ять років.

Питання для самоконтролю

- Охарактеризуйте систему покарань за чинним КК України.
- Визначте класифікацію покарань
- Охарактеризуйте кожен вид покарання.
- Яка тенденція призначення різних видів покарань в Україні?

Тема 3. Теорія і практика призначення покарання

Завдання 1. Проаналізувати, які види покарань не можуть бути призначені певним категоріям засуджених.

Таблиця

Види покарань	Категорії засуджених
штраф	
позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу	
позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю	
громадські роботи	
виправні роботи	
службові обмеження для військовослужбовців	
конфіскація майна	
арешт	
обмеження волі	
тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців	
позбавлення волі на певний строк	
довічне позбавлення волі	

Питання для самоконтролю

- Охарактеризуйте загальні засади призначення покарання.
- Як призначається покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за сукупністю вироків?
- Проаналізуйте які види покарань не можуть бути призначені певним категоріям засуджених.

Тема 4. Теорія і практика звільнення від кримінальної відповідальності

Завдання 1. Зібрати та оформити у вигляді таблиць і діаграм статистичні дані щодо звільнення від кримінальної відповідальності в Україні та Хмельницькій області за наступними показниками:

- звільнення від кримінальної відповідальності за ст. 45-49 КК України за останній рік;
- звільнення від кримінальної відповідальності за статтями Особливої частини КК України за останні п'ять років.

Питання для самоконтролю

- Що слід розуміти під звільненням від кримінальної відповідальності?
- Охарактеризуйте загальні види звільнення від кримінальної відповідальності.
- Охарактеризуйте спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності
- Яка тенденція звільнення від кримінальної відповідальності в Україні?

Тема 5. Теорія і практика звільнення від покарання та його відбування

Завдання 1. Зібрати та оформити у вигляді таблиць і діаграм статистичні дані щодо звільнення від покарання та його відбування в Україні та Хмельницькій області за наступними показниками:

- звільнення від покарання та його відбування за ст.ст. 75-87 КК України за останній рік;
- звільнення від покарання та його відбування за кожною із ст.ст. 75-87 КК України за останні п'ять років.

Питання для самоконтролю

- Що слід розуміти під звільненням від покарання та його відбування.
- Охарактеризуйте види звільнення від покарання та його відбування
- Яка тенденція звільнення від покарання та його відбування в Україні?

Тема 6. Теорія і практика застосування примусових заходів виховного характеру

Завдання 1. Зібрати та оформити у вигляді таблиць і діаграм статистичні дані щодо застосування примусових заходів виховного характеру в Україні та Хмельницькій області за наступними показниками:

- застосування примусових заходів виховного характеру за ч. 1 ст. 97 КК України за останній рік;
- застосування примусових заходів виховного характеру за ч. 2 ст. 97 КК України за останній рік;
- застосування примусових заходів виховного характеру за ч. 1 ст. 105 КК України за останній рік.

Питання для самоконтролю

- Назвіть підстави застосування примусових заходів виховного характеру згідно КК України;
- Яка тенденція застосування примусових заходів виховного характеру в Україні з різних підстав?
- Які примусові заходи виховного характеру застосовуються найчастіше?

Тема 7. Теорія і практика застосування примусових заходів медичного характеру

Завдання 1. Зібрати та оформити у вигляді таблиць і діаграм статистичні дані щодо застосування примусових заходів медичного характеру в Україні та Хмельницькій області за наступними показниками:

- застосування надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку за останні п'ять років;
- застосування госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним, посиленним і суворим наглядом за останні п'ять років.

Питання для самоконтролю

- Дайте визначення примусових заходів медичного характеру?
- Назвіть підстави застосування примусових заходів медичного характеру.
- Визначте коло осіб, до яких можуть бути застосовані примусові заходи медичного характеру.

Тема 8. Теорія і практика застосування інших заходів кримінально-правового характеру: застосування примусового лікування, застосування спеціальної конфіскації, обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство

Завдання 1. Відмежувати примусове лікування та примусові заходи медичного характеру

Таблиця

Примусові заходи медичного характеру	Примусове лікування

Питання для самоконтролю

- Що таке примусове лікування?
- Які підстави призначення примусового лікування?
- Що таке спеціальна конфіскація?
- Які підстави та випадки застосування спеціальної конфіскації передбачені чинним КК?
- Що таке обмежувальні заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство?
- Які підстави застосування обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство?

Тема 9. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Завдання 1. Зібрати та оформити у вигляді таблиць статистичні дані щодо застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб в Україні.

Питання для самоконтролю

- Які підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру?
- Хто така уповноважена особа юридичної особи?
- До яких юридичних осіб можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру?
- Які підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру?
- Які види заходів кримінально-правового характеру можуть застосовуватися до юридичних осіб.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі реферату. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.1. Умови виконання завдань

Індивідуальне завдання студентів денної форми навчання виконується у межах годин,

відведених для самостійної роботи студента. Тема завдання обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на початку семестру. Підготовка індивідуального завдання у такій формі передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану роботи (вступ, *перше питання* - розкриття теоретичних аспектів проблеми, *друге питання* - аналіз фактичних та статистичних даних, висновки, список використаної літератури та інформаційних джерел);
- виклад матеріалу;
- презентація індивідуального завдання на семінарських заняттях (виступ до 5 хвилин).

1.5.2. Темі рефератів

1. Історичний розвиток системи заходів кримінально-правового характеру в Україні
2. Ефективність функцій кримінально-правових заходів та її критерії
3. Доктринальні підходи до систематизації заходів кримінально-правового характеру
4. Заходи кримінально-правового характеру за законодавством зарубіжних країн
5. Особливості застосування покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю
6. Особливості застосування покарання у виді громадських робіт
7. Особливості застосування покарання у виді виправних робіт
8. Особливості застосування покарання у виді арешту
9. Особливості застосування покарання у виді обмеження волі
10. Особливості застосування покарання у виді позбавлення волі на певний строк
11. Особливості застосування спеціальних видів покарань
12. Юридична природа призначення покарання
13. Концепції призначення покарання в теорії кримінального права
14. Особливості призначення покарання окремим категоріям підсудних
15. Підстави та умови неврахування обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання
16. Питання винуватості особи, яка звільняється від кримінальної відповідальності
17. Позитивна посткримінальна поведінка особи, як підстава звільнення від кримінальної відповідальності
18. Проблеми конкуренції загальних та спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності
19. Особливості звільнення від відбування покарання вагітних жінок та жінок, які мають дітей
20. Пробаційні програми для осіб звільнених від відбування покарання з випробуванням
21. Пом'якшення призначеного покарання за кримінальним правом України
22. Правове значення судимості
23. Ювенальна юстиція в Україні
24. Обмежувальний припис, передбачений законом «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство за КК України: порівняльна характеристика.
25. Застосування спеціальної конфіскації за законодавством України
26. Проблеми застосування примусового лікування в Україні
27. Підстави застосування примусових заходів медичного характеру за кримінальним правом України
28. Заходи безпеки за законодавством зарубіжних країн
29. Зарубіжна практика застосування кримінально-правового впливу на юридичних осіб
30. Доктринальні підходи до вирішення питання про застосування кримінально-правового впливу на юридичних осіб

1.5.3. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань

Метою виконання індивідуальних завдань є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання індивідуальних завдань студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, статистичні дані, аналітичну інформацію, судову практику.

Реферат виконується комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А 4 (210 мм x 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів: лівого – 30 мм, верхнього та нижнього – 20 мм, правого – не менше 10 мм.

Обсяг завдання має забезпечувати належне висвітлення теми і не повинен перевищувати 10-15 сторінок друкованого тексту шрифтом Times New Roman кеглем 14 з міжрядковим інтервалом 1,5.

Реферат повинен бути структурованим, тобто після титульного аркуша містити: план, вступ, два питання, висновки, список використаних джерел. Складові частини роботи не обов'язково починати з нового аркуша. Розділи плану роботи формулюються самостійно студентом як найважливіші напрями розкриття теми. Виклад роботи подається за наведеним нижче порядком.

ПЛАН

		Стор.
Вступ	-	2
1. (назва першого питання)	-	3
2. (назва другого питання)	-	8
Висновки	-	13
Список використаних джерел	-	14

Вступ

(Виклад змісту вступу)

1. (назва першого питання)

(Виклад змісту першого питання)

2. (назва другого питання)

(Виклад змісту другого питання)

Висновки

(Виклад змісту висновків)

Список використаних джерел

Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

Структура екзаменаційного білету включає два теоретичних питання та одне ситуаційне завдання.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Заходи кримінально-правового характеру як правові наслідки кримінально протиправного діяння.
2. Поняття «заходи кримінально-правового характеру» та їх співвідношення з суміжними юридичними категоріями.
3. Ознаки заходів кримінально-правового характеру.
4. Класифікація (систематизація) заходів кримінально-правового характеру.
5. Види заходів кримінально-правового характеру за чинними КК України.

6. Історичний розвиток системи заходів кримінально-правового характеру в Україні.
7. Заходи кримінально-правового характеру за законодавством зарубіжних країн.
8. Поняття та ознаки функцій кримінально-правових заходів.
9. Функції окремих видів заходів кримінально-правового характеру
10. Поняття та мета покарання за кримінальним правом України
11. Класифікації покарань
12. Види покарань за чинним КК України
13. Основні види покарань
14. Додаткові види покарань
15. Покарання, які можуть призначатися як основні, так і додаткові
16. Принципи призначення покарання.
17. Методи призначення покарання.
18. Загальні засади призначення покарання.
19. Спеціальні правила призначення покарання.
20. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за кількома вироками.
21. Особливості призначення покарання окремим категоріям підсудних.
22. Судимість та її значення. Погашення судимості. Зняття судимості.
23. Правова природа звільнення від кримінальної відповідальності.
24. Поняття, підстави, види, правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності.
25. Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності.
26. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх.
27. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності.
28. Поняття та правова природа звільнення від покарання та його відбування.
29. Види звільнення від покарання та його відбування.
30. Звільнення від покарання особи у зв'язку із втратою нею суспільної небезпечності.
31. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
32. Особливості звільнення від відбування покарання вагітних жінок та жінок, які мають дітей.
33. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
34. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
35. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
36. Звільнення від покарання за хворобою.
37. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.
38. Поняття примусових заходів виховного характеру.
39. Мета та підстави застосування примусових заходів до неповнолітніх осіб.
40. Звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.
41. Звільнення неповнолітнього від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.
42. Застосування примусових заходів виховного характеру до осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності.
43. Види примусових заходів виховного характеру
44. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.
45. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.
46. Види примусових заходів медичного характеру.
47. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.
48. Поняття та ознаки примусового лікування в кримінальному законі України. Мета застосування примусового лікування.

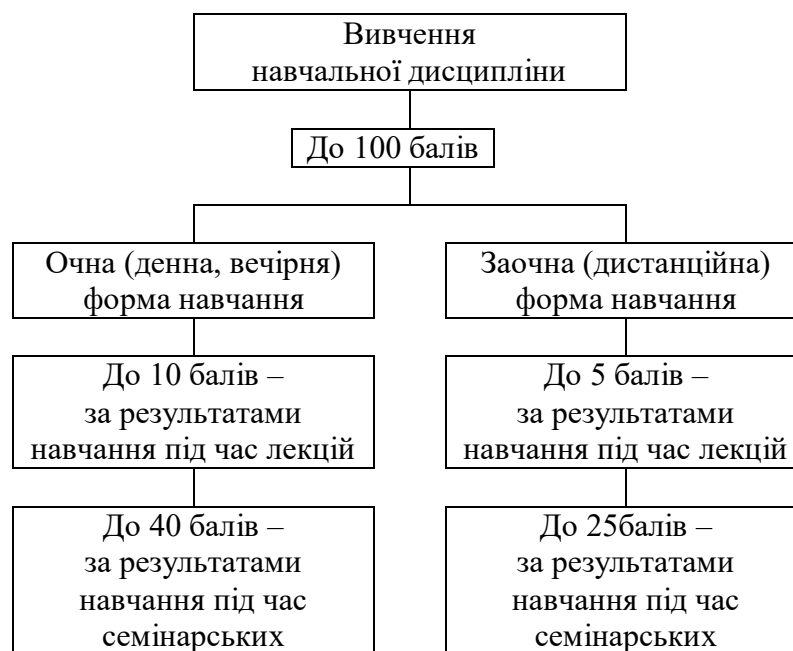
49. Поняття хвороби, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб.
50. Поняття спеціальної конфіскації.
51. Підстави та випадки застосування спеціальної конфіскації.
52. Поняття, підстави застосування та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.
53. Доктринальні підходи до вирішення питання про застосування кримінально-правового впливу на юридичних осіб.
54. Зарубіжна практика застосування кримінально-правового впливу на юридичних осіб.
55. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.
56. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру.
57. Підстави звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.
58. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.
59. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.
60. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Поняття «заходи кримінально-правового характеру» та їх співвідношення з суміжними юридичними категоріями.
2. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.
3. Директор підприємства «Оскар» Матвій 15 червня 2014 року частину доходів підприємства скерував на фінансування терористичної групи (ч. 1 ст. 258-5 КК України). Коли спливають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності та строки давності застосування заходів кримінально-правового характеру?

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 1 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 13 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій												
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1.	Денна	13	0,8	1,5	2,3	3,1	3,8	4,6	5,4	6,2	6,9	7,7	8,5	9,2	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 10 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	9 тем	Номер теми									Усього балів	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.		
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	11									11	
	Усього балів										20	

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основна література

3.1.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (ратифікована Законом України № 475/97-ВР від 17 липня 1997 року). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
4. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
5. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. № 1129-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. /URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
7. Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх. Закон України від 8 липня 1999 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
8. Про застосування амністії в Україні. Закон України від 1 жовтня 1996 року (в редакції від 02.06 2011 року) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
9. Про психіатричну допомогу. Закон України від 22 лютого 2000 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
10. Положення про здійснення помилування. Затверджено Указом Президента України від 21 квітня 2015 року № 223/2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
11. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
12. Про практику призначення судами кримінального покарання: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 року № 7 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
13. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 року N 5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
14. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: постанова Пленуму Верховного суду України № 12 від 23.12.2005р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
15. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: постанова Пленуму Верховного суду України № 2 від 15.05.2006р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
16. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. №2 URL <https://zakon.rada.gov.ua/>
17. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 року № 7. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
18. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: постанова Пленуму Верховного суду України № 15 від 28.12.96р. із змінами і доповненнями від 26.12.2003р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
19. Про практику застосування судами законодавства про звільнення від відбуття покарання засуджених, які захворіли на тяжку хворобу. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.09.1973 №8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
20. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002р. №2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

21. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо призначення покарання / Упоряд.: канд. юрид. наук В. В. Щепоткіна; відпов. за вип.: канд. юрид. наук Р. Ш. Бабанли. Київ, 2019. 21 стор. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/ogljad_kks_vs.pdf

3.1.2. Література

22. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності: монографія. К.: Атіка, 2004. 296с. http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/UP/BAULIN_2004.pdf

23. Берш А.Я. Примусові заходи медичного характеру: правова природа та види: автореф. автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 23с. URL :<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7804>

24. Горбачова І.М. Заходи безпеки в кримінальному праві (порівняльно-правовий аналіз): URL : Одеса, 2008. – 21с. URL :<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/1404>

25. Гришук В.К. Кримінальне право України: Загальна частина: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів, докторантів, наук.-пед. працівників юрид. фак.закл. вищ. освіти. Видання 2-ге, змінене та доповнене. Хмельницький, 2019. 665 с.

26. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2014. 944с. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/8/9/358166.pdf>

27. Дудоров О.О. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці). К.: Ваіте, 2017. 872 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10299>

28. Книженко О.О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за кримінальним правом України): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Х. Національний університет внутрішніх справ, 2003. 19 с. URL : <https://i-rc.org.ua/files/personalii/knigenko-o-o.pdf>

29. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / За ред. проф. М.І. Бажанова, Ю.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-ге вид.,перероб. і допов. Київ.: Юрінком Інтер, 2012. 510 с.

30. Колос М.І. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Атіка, 2007. 608 с

31. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / С.В. Албул, А.М. Бабенко, О.А. Гритенко, В.Я. Конопельський, В.О. Меркулова та ін.; за ред. д.ю.н., проф. О.В.Меркулової, д.ю.н., доцента В.Я.Конопельського. Одеса, 2017. 430 с. URL :<http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/197>

32. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.

33. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / За ред. А.С. Беніцького, В.С. Гуславського, О.О. Дудорова, Б.Г. Розовського. К.: Істина, 2011.

34. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України 11-те вид., перероб. і доповн. / За ред.. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К.: «ВД «Дакор», 2019. 1384 с.

35. Нікіфорова Т.І. Обставини, які пом'якшують покарання за кримінальним правом України: монографія. Х.: Харків юридичний. 2009. 208с.

36. Нікіфорова Т.І. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності: навчальний посібник. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2014. 96с. ISBN 978-617-7169-26-9

37. Нікіфорова Т.І. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру: навчальний посібник. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. 175 с. ISBN 978-617-7572-35-9 URL : http://www.univer.km.ua/statti/Posibnik_TPZZKPKh.pdf

38. Письменський Є.О. Теоретико-прикладні проблеми звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України: монографія / наук. ред. д-р юрид. наук, проф. О.О. Дудоров. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. 728 с. URL : <http://dspace.lduvs.edu.ua/jspui/handle/123456789/238>

39. Провоторов О.П. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб як інститут кримінального права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2019. 210с. URL : <http://idpnan.org.ua/files/koriya-provotorov-o.-p.-zahodi-kriminalno-pr>
40. Романов М.В. Звільнення від покарання: навч. посібник. Харків: Права людини, 2012. 112 с. URL : <http://library.khpg.org/files/docs/1350337413.pdf>
41. Сухонос В.В., Білокінь Р.М. Кримінальне право. Загальна частина: підручник / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.В. Сухоноса. Суми: Університетська книга, 2018. 420с. URL : <https://img.yakaboo.ua/media/mediagallery/pdf/6/8/6807697.pdf>
42. Українське кримінальне право. Загальна частина: підручник / За ред. В.О. Навроцького. К., 2013. 712 с.
43. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : монографія / М. І. Хавронюк. К.: Юрисконсульт, 2006. 1048с. URL : https://pravo.org.ua/images/documents/Contents_4.pdf
44. Хряпінський. П. В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 192 с. URL : http://www.cul.com.ua/preview/Zaoh_norm_krim_zakon-Hrapinskiy.pdf
- 3.2. Допоміжна література**
45. Гончар Т.О. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за чинним кримінальним кодексом України // Правова держава. 2014. № 17. С. 76-80. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2014_17_16.
46. Горох О.П. Звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України. автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук. Київ, 2019. 43с. URL : http://idpnan.org.ua/files/2019/goroh-o.p.-zvilnennya-vid-pokarannya-ta-yogo-vidbuvannya-za-kriminalnim-pravom-ukrayini_a.pdf
47. Гуторова Н. О. Заходи кримінально-правового характеру: поняття та види // Заходи кримінально-правового впливу: проблеми нормативної регламентації та ефективності застосування : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Одеса, 7 лют. 2014 р. Одеса, 2014. URL : <http://dSPACE.nlu.edu.ua/handle/123456789/6307>
48. Дзюба А.Ю. Система заходів кримінально-правового впливу на неповнолітніх правопорушників за кримінальним законодавством ФРН та України URL : http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/22_ObzorR.pdf
49. Драган О.В. Поняття та види заходів кримінально-правового впливу // Актуальні проблеми сучасної юриспруденції №2. Том 2. 2018 URL : http://apnl.dnu.in.ua/2_2018/tom_2/19.pdf
50. Дудоров О., Письменський Є. Звільнення від кримінальної відповідальності і звільнення від покарання та його відбування: порівняльно-правова характеристика. // Вісник Національної академії прокуратури України. 2010. № 3. С. 46–52. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2010_3_10.
51. Дудоров О.О. Спеціальні засади призначення покарання // Слово Національної школи суддів України. 2013. № 1. С. 67-83. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2013_1_10.
52. Євдокімова О. В. Проблемні питання призначення покарання при укладенні угоди про примирення або визнання винуватості // Право і суспільство. 2014. №2. С. 217-221 URL : <http://dSPACE.nlu.edu.ua/handle/123456789/10800>
53. Задоя К. П. Нормативне (законодавче) вирішення питання про юридичну природу спеціальної конфіскації майна de lege ferenda // Вісник Вищої ради юстиції. 2012. № 2. С.76–86 URL : http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik10_07.pdf
54. Заходи кримінально-правового впливу: проблеми нормативної регламентації та ефективності застосування: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Одеса, 7 лютого 2014 року / відп. ред. С. В.Ківалов. Одеса: Гельветика, 2014. 216 с.
55. Калмиков Д. Дивний гуманізм українського законодавця або проблеми призначення кримінального покарання окремим категоріям винних // Юридичний вісник

- України. 2011. № 33 (841). 20–26 серпня. С. 5; № 34 (842). – 27 серпня – 2 вересня. – С. 5. URL <https://pravo.org.ua/ua/news/5253->
56. Козаченко О.В., Зіневич А.І. Види конфіскацій за кримінальним законом України // Новітні кримінально-правові дослідження. 2015. URL :: <http://dspace.onua.edu.ua>
57. Крайник Г. Штраф як вид покарання за злочини проти безпеки виробництва: зміст та практика застосування// Підприємництво, господарство і право. Кримінальне право. 2016. №3. URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/03/27.pdf>
58. Кондра О. Проблеми правової природи «спеціальної конфіскації» у кримінально-правових санкціях. URL : <http://radnuk.info/statti/558-kruminolog/15366-2011-01-23-02-03-02.html>.
59. Кримінальне право в умовах глобалізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 травня 2018 року. Одеса: НУ «Одеська юридична академія», кафедра кримінального права, 2018. 260 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9901/Krym%20pravo%20globaliz%2025.05.2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
60. Кириченко С.І., Кириченко В.Л. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою «Дії захисника у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру» URL : http://ulaf.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/MP_pzmmh3.pdf
61. Нікітін А.О. Принципи та загальні засади призначення покарання // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2014. №7 С. 187-190. URL :http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_7_47.
62. Олійник О.І., Звенігородський О.М. Правові аспекти формування та трансформації інституту умовного засудження в Україні // Право і суспільство. 2018. № 1. URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/1_2018/part_1/46.pdf
63. Павлова Т.О. Актуальні проблеми законодавчого визначення спеціальної конфіскації та її предметів у чинному Кримінальному кодексі України // Національний юридичний журнал: Теорія і практика. Квітень 2018 URL : http://jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/2/part_1/31.pdf
64. Павлова Т.О. Види конфіскації за чинним кримінальним кодексом України // Правова держава. 2016. №23 URL : <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/8881/135-140.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
65. Тадика Є.Д., Хасія М.В Щодо застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб у разі вчинення їх уповноваженими особами терористичного злочину // «Молодий вчений». 2018. № 4 (56). URL <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/22.pdf>
66. Хавронюк М. І. Заходи кримінально-правового впливу: які вони бувають? // Юридичний вісник України. URL : <http://justice.org.ua/politika-i-pravo-podiji-fakti-komentari/zakhodi-kriminalno-pravovogo-vplivu-yaki-voni-buvayut-chastina-1>
67. Шевченко Е.О. Проблеми кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру // Журнал східноєвропейського права. 2018. №47. С. 146-151. URL : http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2018/01/shevchenko_47.pdf
68. Яремко Г.З. Система заходів кримінально-правового характеру // Часопис Академії адвокатури України. 2014. Т. 7, № 4. С. 89-92. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chaau_2014_7_4_15.pdf
69. Яценко С. Заходи безпеки у кримінальному праві: порівняльно-правовий огляд URL : http://yuricom.com.ua/legal_practice/
70. Яценко А. М. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: теоретичний аспект // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2014. №7. С. 199–202. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_7_50 .

71. Яценко А. М. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: поняття та мета застосування. URL : <http://univd.edu.ua> > science-issue > issue

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://supreme.court.gov.ua>
5. <http://www.court.gov.ua>
6. <http://www.gp.gov.ua>
7. <http://www.nbu.gov.ua>
8. <http://www.reyestr.court.gov.ua>
9. <https://minjust.gov.ua>

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни – доцент кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

_____ Т.І.Нікіфорова

20 серпня 2020 року

Затверджено кафедрою кримінального права та процесу
26 серпня 2020 року, протокол № 1

Завідувач кафедри _____ Л.П. Брич
26 серпня 2020 року

Декан юридичного факультету _____ С.А. Крушинський
26 серпня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 27 серпня 2020 року, протокол № 1.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун
27 серпня 2020 року

_____

Обліковий обсяг – 2,1 ум.др.арк.